

BESLUT

2016-01-25

Dnr: 15/01986

SAKEN

SVT Nyheter Stockholm, SVT1, 2015-08-05, kl. 19.55 och SVT2, kl. 21.25, inslag om en rättegång; fråga om opartiskhet, saklighet och respekt för privatlivet

BESLUT

Inslagen fälls. Granskningsnämnden anser att de strider mot bestämmelsen om respekt för privatlivet. Nämnden anser även att de brister i förhållande till kravet på saklighet.

FÖRELÄGGANDE

Sveriges Television AB ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut i fråga om respekt för privatlivet.

INSLAGEN

Inslagen handlade om en pågående rättegång. Inslaget klockan 19.55 påannonserades enligt följande.

I dag började en annorlunda rättegång mot ett par som vårdat och sedan flyttat in hos en 90-årig kvinna i [namn på Stockholmsförort]. Paret står nu åtalade för bland annat grovt tagande av muta och ocker. Åklagaren uppskattar att kvinnan har blivit av med 6,5 miljoner kronor.

I början av inslaget sa reportern följande.

Mannen vårdade 90-åringen som hemtjänstanställd och med förevändningen att kunna ge bättre vård flyttar han och hans familj in i kvinnans bostad.

I samband med detta visades en gata i ett villaområde och en del av ett bostadshus i bild. I det vänstra nedre hörnet av bilden syntes en låg stenmur och två grindstolpar. Därefter medverkade åklagaren i rättegången. Åklagaren uttalade sig om fallet och sa att det var ett ganska unikt fall, att det rörde sig om

stora belopp samt att han aldrig sett tillvägagångssättet tidigare. Därefter sa reportern följande.

Mannen har betalningsanmärkningar och får inte bli 90-åringens gode man som han önskar. I stället upprättas en generalfullmakt och under 2,5 år töms kvinnans konton. 90-åringen har stort förtroende för mannen och ger sitt barndomshem som gåva till honom. I samband med det upprättas ett testamente kring överlåtelsen med flera krav, bland annat att 90-åringen ska få bo kvar i resten av sitt liv. Men, i juni förra året säljs bostaden för 5 miljoner kronor.

I slutet av inslaget uttalade sig åklagaren och sa att om en person arbetar inom hemtjänsten får denna inte ta emot gåvor av den som personen jobbar hos. I samband med detta visades ett staket och en del av ett bostadshus i bild. Framför huset syntes en låg stenmur. Åklagaren sa vidare att mutlagstiftningen fungerar så att personen inte får ta emot en otillbörlig förmån före en sådan här tjänst, under tjänsten eller efter det att personen har haft tjänsten.

Inslaget klockan 21.25 var likalydande som inslaget som sändes klockan 19.55.

ANMÄLAN

Anmälaren är mannen som stod åtalad i den aktuella rättegången som inslagen handlade om, NN. NN anför sammanfattningsvis följande.

Inslaget innehöll flera sakfel och missledande information. I inslagen påstods att NN flyttade in i brukarens hus. När NN på begäran och i samråd med 90-åringen flyttade in i huset var NN inte längre anställd på det aktuella vårdföretaget och 90-åringen inte längre brukare i företaget. Det påstods vidare att det skulle ha skett under förespeglning av att hon skulle få bättre vård men detta har ingen påstått i polisutredningen.

I inslagen påstods att 90-åringens bankkonton tömdes på två och ett halvt år vilket inte stämmer. De pengar som tagits ut har till stor del tillkommit 90-åringen. I den mån så inte har skett hävdar NN att 90-åringen varit mycket väl medveten om och dessutom sanktionerat att pengar kom andra till del.

Det finns inget testamente som stipulerar att 90-åringen ska bo kvar i huset i resten av sitt liv. Det testamente som finns stipulerar i stället att NN ska erhålla all kvarlåtenskap efter 90-åringens bortgång. När den aktuella fastigheten såldes köpte NN ett nytt hus. Anledningen till att huset såldes berördes inte i inslagen utan där sades helt framt att 90-åringen placerats på vårdhem. Detta kunde tolkas som att det är NN som även är skyldig till placeringen. Det hade varit på sin plats att nämna att underhållet på den ursprungliga fastigheten var kraftigt eftersatt, att det förelåg stora renoveringsbehov och att det inte var ekonomiskt försvarbart att bo kvar, med hänsyn till 90-åringens bästa. I stället valde de att sälja och flytta till en modernare villa, där bland annat undervåningen inreddes

för 90-åringen. De kom att bo där tillsammans som familj i cirka två månader innan polisen frihetsberövade NN och placerade 90-åringen på ett korttidsboende.

NN har vidare inte fått möjlighet att ge sin syn på de allvarliga anklagelserna som lades honom till last i inslagen och därmed inte kunnat värja sig mot felaktigheterna. Genom kopplingen till den aktuella domstolen och den processförande åklagaren, som båda visades på bilder med namn i inslaget, kunde NN lätt identifieras. Inslagen har lett till oönskade reaktioner från allmänheten vilket bland annat visat sig i form av mejl till tingsrätten och till NN:s advokat personligen.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att inslagen överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet samt bestämmelsen om respekt för privatlivet och anför sammanfattningsvis följande.

SVT bedömde att inslagen behövde förtydligas vilket gjordes i samtliga sändningar i *SVT Nyheter Stockholm* den 10 augusti.

Inga personuppgifter, till exempel namn, ålder, adress, som identifierar NN förekom i inslagen. NN anför att publiceringen av åklagarens namn och arkivfoto på den tingsrätt där rättegången äger rum innebar att NN kunde identifieras. Det är vanligt förekommande i nyhetsjournalistik att åklagare intervjuas i samband med rättsprocesser. Då endast åklagarens och tingsrättens namn nämndes krävs det ytterligare efterforskningar för att tittare ska kunna koppla något namn till inslagen. SVT bedömer att NN inte är identifierad genom publiceringen.

KOMMENTAR FRÅN ANMÄLAREN

NN har inkommit med följande kommentar på SVT:s yttrande.

Påannonseringen i inslaget innehöll ett flagrant sakfel. Det var endast en person som åtalades, inte ”paret”. Redan i påannonseringen pekade SVT således ut en oskyldig person som lever med NN som åtalad för brott.

SVT hävdar att de gjort ett förtydligande av ett moment i inslagen. Varför detta gjordes och varför de väntade så länge som fem dagar ges det inga förklaringar på. Förtydligandet avsåg sambandet mellan tjänsten och tidpunkten när NN flyttade in hos 90-åringen. För den juridiska bedömningen i domstol är förtydligandet av väsentlig betydelse. Sambandet mellan tjänst och inflyttning saknas då, eller i vart fall tunnare ut. NN vill påpeka att det inte är fråga om ett

förtydligande utan en förändring av ett tidigare felaktigt presenterat innehåll, det vill säga ytterligare ett sakfel.

Det är enbart SVT som har möjlighet att påverka inslagens längd. Definitivt inte NN. Väljer SVT att sända ett kort inslag som ska spegla ett påstått givet förlopp är kraven desamma vad gäller saklighet, opartiskhet och bestämmelsen om respekt för privatlivet.

SVT anför att uppgifterna som lämnades i inslagen är uppgifter ur åtalet. Det stämmer inte, vissa uppgifter som fanns med i inslagen kommer från förundersökningen. Därför blir inte slutsatsen riktig. Domen, som inte var enhällig, förelåg dessutom inte vid sändningstillfället. Därför blir detta påpekande märkligt.

Att inslaget hade genomslag hos allmänheten visades genom de reaktioner som NN och hans familj har fått utstå direkt efter det att inslagen sändes i form av dödshot och anonyma kränkande telefonsamtal till NN:s frus arbetsgivare. Tydligen var det fullt möjligt för allmänheten att utifrån uppgifterna i inslagen identifiera NN.

TILLÄGGSYTTRANDE FRÅN PROGRAMFÖRETAGET

SVT har inkommit med följande tilläggsyttrande.

NN menar att en oskyldig person pekas ut i påannonseringen till inslagen. Det är en formulering kring paret som flyttade in i den 90-åriga kvinnans hus, som i efterhand kan konstateras blev otydlig. I inslagen talades det genomgående om ”mannen” som åtalats.

I övrigt refererar NN till längden på inslagen och de olika detaljerade resonemang som denne anförde i den ursprungliga anmälan, bland annat grannars beteende och orosanmälningar. SVT menar att inslaget gjordes utifrån sedvanliga journalistiska principer och urval och därmed var en sammanfattning av fallet vid tidpunkten.

SVT vidhåller att inga uppgifter som tydligt identifierar NN förekom i inslagen. Det aktuella fallet återgavs i flera andra medier och även i olika diskussionsforum på internet, det är troligare att identifierande uppgifter spridits där, helt utanför SVT:s kontroll.

INFORMATION

Granskningsnämnden har tagit del av det förtydligande som sändes i samtliga sändningar av *SVT Nyheter Stockholm* den 10 augusti 2015 och som löd enligt följande.

I onsdags sände *SVT Nyheter Stockholm* ett inslag om en 90-årig kvinna som gett bort sitt hus till en hemtjänstvårdare. Man kan i inslaget få intryck av att mannen flyttade in i kvinnans hus när han var anställd i hemtjänstföretaget. Vi vill förtydliga att mannen hade avslutat sin anställning innan han flyttade in till den gamla kvinnan.

SVT har på fråga av granskningsnämnden uppgett att de bilder som visades på delar av ett bostadshus i inslagen är bilder på det bostadshus som den 90-åriga kvinnan tidigare bodde i.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SVT ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (15 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen är avsedd att ge skydd för den personliga integriteten. Den tillämpas även i fall med namnpublicering vid brott eller misstanke om brott.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att uttalandet i påannonseringen om att paret stod åtalade var missvisande. Av handlingarna i ärendet framgår att det endast var mannen, NN, som åtalats. Uttalandet medförde därmed en brist i förhållande till kravet på saklighet. Mot bakgrund av att det i inslagen framgick att det var NN som var åtalad anser nämnden dock att bristen inte var så allvarlig att den medför att inslagen strider mot kravet på saklighet i denna del. Nämnden anser vidare att det kan diskuteras om reporterns uttalande i början av inslagen kunde uppfattas som att NN var anställd hos hemtjänstföretaget vid tiden för inflyttningen hos den 90-åriga kvinnan. Av handlingarna i ärendet framgår att NN hade avslutat sin anställning på hemtjänstföretaget innan inflyttningen skedde. Nämnden noterar att SVT i samtliga inslag i *SVT Nyheter Stockholm* den 10 augusti 2015 förtydligade att NN hade avslutat anställningen innan tiden för inflyttningen. Nämnden kan därför inte finna att reporterns uttalande medför att inslagen strider mot kravet på saklighet.

Nämnden anser att NN, genom uppgift om aktuell Stockholmsförort samt de bilder som visades i inslagen på en gata i ett villaområde och delar av det bostadshus där den 90-åriga kvinnan och därmed NN tidigare bodde, kunde identifieras i inslagen. Nämnden anser vidare att de uppgifter om misstanke om brott som uppgavs i inslaget innebar ett intrång i NN:s privatliv. Något oavvisligt allmänt intresse som motiverade intrånget fanns enligt nämnden inte. Inslagen strider därför mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Nämnden kan inte finna att vad NN i övrigt anfört medför att inslagen strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Elisabet Bäck, Leif Hedman, Jan Holmberg, Nedjma Chaouche, Ulrika Hansson och Clas Barkman efter föredragning av Nathalie Eriksson.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Nathalie Eriksson